

Förord

Enligt Walter Benjamin har det inte funnits något skede i mänsklighetens historia i vilket vi inte har upplevt oss stå mitt uppe i en avgörande kris – ett skifte som sätter allt vi trodde oss veta ifråga. Det kan nog ligga något i det. Till exempel tycks den tanken bekräftas när man läser vad akademiskt verksamma jurister genom historien skrivit om juristutbildningen. Oron för studenterna och kunskapsförmedlingen är i princip konstant. Och ändå känner man att *nu* – den här gången, i vår tid – är utmaningarna större än någonsin.

Den rapport om översyn av juristprogrammet i Uppsala som lämnades till fakultetsnämnden i oktober 2025 inleds med följande ord.

”Vi lever i en omvälvande tid. Demokratin är på tillbakagång. Vetenskapen är ifrågasatt. Klimatkrisen accelererar. Den internationella säkerhetsordningen är hotad. Det är krig i Europa. Och den tekniska utvecklingen, särskilt utvecklingen av den artificiella intelligensen, ställer oss alla inför existentiella grundfrågor. All högre utbildning måste förhålla sig till dessa förändringar. Det gäller också juristutbildningarna.”

Dramatiskt, men inte överdrivet. Känslan av att juristutbildningen står inför ett skifte av något slag är påtagligt. Det är naturligt då att juridisk pedagogik och didaktik ägnas särskild uppmärksamhet. Det disciplin-interna intresset för pedagogiska frågor har också ökat under senare år, och det finns en växande litteratur om pedagogik och juridik. Denna volym av Juridiska fakultetens i Uppsala årsbok är ett betydande tillskott i den genren, med fjorton färskartiklar.

Till bakgrunden hör att den problembaserade pedagogik som är grundläggande för juristutbildningen i Uppsala – den så kallade Uppsalamodellen – introducerades för drygt trettio år sedan. Modellens betydelse

Förord

är svår att överskatta. Den har givit juristprogrammet här dess identitet. Står vi inför ett skifte är det alltså i någon mening ett skifte bort från Uppsalamodellen? Kanske inte, men det är hög tid att reflektera. I denna volym hittar vi följdriktigt texter som är återblickande, texter som gäller specifika moment eller aspekter av utbildningen och texter som är framåtblickande. Många av dem har Uppsala-koppling, men inte alla. Oavsett är det vår övertygelse att alla som har ett intresse av pedagogik och juridik har mycket att hämta här.

Uppsala i februari 2026

Mattias Dahlberg och Joel Samuelsson